

UCHWAŁA NR XI/86/2024
RADY MIEJSKIEJ W STRZELCACH OPOLSKICH

z dnia 30 grudnia 2024 r.

w sprawie Programu Wspierania Rodziny w Gminie Strzelce Opolskie na lata 2025-2027

Na podstawie art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.¹⁾) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny w Gminie Strzelce Opolskie na lata 2025-2027 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Strzelec Opolskich.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Bogdan Małycha

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego ogłoszono w Dz.U. z 2023 r. poz. 818, M.P. z 2024 r. poz. 230 oraz w Dz.U. z 2024 r. poz. 742, 743, 858 i 1572.

Załącznik do uchwały Nr XI/86/2024
Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich
z dnia 30 grudnia 2024 r.
z dnia

PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE STRZELCE OPOLSKIE
na lata 2025 - 2027

Strzelce Opolskie, 2024 r.

SPIS TREŚCI

I	Wprowadzenie	2
II	Regulacje prawne	2
III	Organizacja wspierania rodziny	4
IV	Diagnoza środowiska lokalnego	6
V	Organizacja systemu wsparcia rodzin – wybrane zasoby Gminy Strzelce Opolskie	7
	1. Świadczenia z pomocy Społecznej	7
	2. Program „Posiłek w szkole i w domu”	9
	3. Praca socjalna	9
	4. Asystent rodziny	10
	5. Przemoc domowa	10
	6. Poradnictwo specjalistyczne	11
	7. Placówki wsparcia	11
	8. Rodziny wspierające	13
	9. Karta Dużej Rodziny	13
VI	Analiza SWOT	13
VII	Adresaci programu	14
VIII	Cel główny	15
IX	Cele szczegółowe	15
X	Efekty programu	18
XI	Realizatorzy i partnerzy programu	18
XII	Źródło finansowania	19
XIII	Monitoring	19
XIV	Ewaluacja programu	19
XV	Zakończenie	20
	<i>Spis tabel</i>	21

I. WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań władnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Niniejszy Program Wspierania Rodziny W Gminie Strzelce Opolskie na lata 2025-2027, zwany dalej Programem, jest kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w Gminie Strzelcach Opolskie od roku 2012.

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa. Jest jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórką. Rodzina jest pierwszym, bardzo znaczącym środowiskiem wychowawczym dziecka. Tutaj nabywa ono wiedzę o otaczającym je świecie, panujących między ludźmi stosunkach. Dziecko tu uczy się wyrażania swoich uczuć oraz wartościowania tego co jest dobre, a co złe. W rodzinie wychowują się kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreują społeczeństwo. Kształtuje ona osobowość młodego pokolenia, jego postawę społeczną a także wyznacza kolejne losy. Niezwykle ważne jest więc zachowanie prawidłowych ról społecznych.

Współczesna rodzina boryka się jednak z różnorodnymi problemami oraz trudnymi sytuacjami życiowymi, którym nie zawsze jest w stanie samodzielnie sprostać. Dość częstym zjawiskiem jest niezaradność w pełnieniu ról społecznych, rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych i dysfunkcjonalność rodziny w różnych obszarach. U wielu rodzin procesy dysfunkcji nakładają się pokoleniowo. Rodzice w tych rodzinach przejawiają bezradność w pełnieniu funkcji rodzicielskiej, zarówno w aspekcie socjalno-bytowym, jak i realizacji funkcji opiekuńczo - wychowawczej. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Niezwykle ważne jest tu aby wszystkie podmioty i instytucje uczestniczyły w procesie wspierania rodziny. Jednym z takich działań jest tworzenie Programu Wspierania Rodziny.

II. REGULACJE PRAWNE

Podstawą prawną do opracowania Programu Wspierania Rodzin w Gminie Strzelce Opolskie na lata 2025-2027, jest ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024 r. poz. 177).

Program jest spójny z innymi przepisami dotyczącymi ochrony dziecka i rodziny, a w szczególności z:

- Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;

- Ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- Ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” z dnia 4 listopada 2016 r.;
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- Ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawą z 29 lipca 2015 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawą z 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny;
- Konwencją o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.;
- Ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- Ustawą z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- Ustawą z dnia 28 listopad 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- Ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- Ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Kierunki działań zawarte w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Strzelce Opolskie na lata 2025-2027 oraz planowane w ich ramach przedsięwzięcia są zgodne z kierunkami działań zawartymi w dokumentach strategicznych, opracowanych i realizowanych na poziomie gminnym, tj.

- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Strzelce Opolskie na lata 2021-2026,
- Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Strzelce Opolskie na lata 2025-2030,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2024,
- Założeń do opracowywanej Strategii Rozwoju Gminy Strzelce Opolskie 2021+.

Program Wspierania Rodziny ma charakter uzupełniający wobec ustawowych obowiązków Gminy w zakresie wspierania rodziny. Zadania własne gminy w zakresie wspierania rodziny określa art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z ustawą do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;

- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

III. ORGANIZACJA WSPIERANIA RODZINY

Obowiązek wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej w zakresie ustalonym ustawą spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Ustawa określa podział kompetencji w tym działań i zadań pomiędzy samorządami, który przedstawia się następująco:

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
Profilaktyka – wspieranie rodziny	➤ piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna ➤ usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej ➤ adopcje	
Asystent rodziny	➤ rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka ➤ placówki opiekuńczo-wychowawcze ➤ usamodzielnienie ➤ organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator) ➤ rodziny pomocnicze	➤ ośrodek adopcyjny ➤ regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna ➤ interwencyjny Ośrodek preadopcyjny
Placówki wsparcia dziennego		
Rodziny wspierające		
Inne podmioty lub instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny		

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziale, z uwzględnieniem własnych zasobów oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Zgodnie z ustawą, wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przewrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych zapewnia się wsparcie polegające w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążeniu do integracji rodziny.

Ustawowym zadaniem gminy jest wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną przeżywającą trudności w funkcjach opiekuńczo-wychowawczych. Asystent rodziny zajmuje się, niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta rodzinnego służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny.

Rola asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej diagnozie środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielenie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Potrzeba jego zatrudnienia ustaje wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego prawidłowego wypełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy również współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej, w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu w pieczy zastępczej;

- 2) 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

IV. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Strzelce Opolskie są stolicą powiatu strzeleckiego. Gmina Strzelce Opolskie leży na pograniczu województw opolskiego i śląskiego. Graniczy bezpośrednio z gminami: Gogolin, Izbicko, Jemielnica, Leśnica, Kolonowskie, Toszek, Ujazd, Zdieszowice. Zajmuje powierzchnię 202,35 km² (w tym 30,13 km² znajduje się w granicach miasta Strzelce Opolskie). W skład gminy wchodzi 27 sołectw, w tym pięć znajduje się w obrębie miasta.

Według danych statystycznych liczba mieszkańców Gminy Strzelce Opolskie wynosi 28 381¹.

Liczba mieszkańców Gminy Strzelce Opolskie sukcesywnie zmniejsza się na skutek malejącego przyrostu naturalnego oraz emigracji zarobkowej.

Liczba ludności, na koniec roku w latach:

- 2021 – 28 989
- 2022 - 28 605
- 2023 - 28 381

Tabela 1. Przyrost naturalny w latach 2021-2023

Rok	Liczba zgonów	Liczba urodzeń	Przyrost naturalny
2021	451	229	- 222
2022	417	226	-191
2023	400	214	-186

Źródło: dane ewidencyjne Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich

Ujemny przyrost naturalny powoduje trudności natury społeczno-gospodarczej. Utrzymujący się w długim okresie prowadzi do nieodwracalnych zmian w strukturze ludności według wieku, z jednej strony ludność bowiem starzeje się, rośnie zatem liczba i udział osób starszych, a to pociąga za sobą znaczny wzrost liczby zgonów, natomiast

¹ Stan na dzień 31.12.2023 r. – dane ewidencyjne Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich

z drugiej strony maleje liczba nowych urodzeń. Ujemny przyrost naturalny osłabia rynek pracy i może prowadzić do destabilizacji systemu emerytalnego.

V. ORGANIZACJA SYSTEMU WSPARCIA RODZIN – WYBRANE ZASOBY GMINY STRZELCE OPOLSKIE

1. ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art.2 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej). Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej).

Zadania z zakresu pomocy społecznej oraz kierowanie lokalnej polityki społecznej na terenie Gminy koordynuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Jest on inicjatorem działań o charakterze pomocowym, aktywizującym oraz integrującym różnorodne środowiska na rzecz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Na korzystanie z systemu pomocy społecznej decydujący wpływ mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby / rodziny. Od 1 stycznia 2022 roku kryterium ustalone jest na poziomie 776 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 600 zł na osobę w rodzinie. Od 1 stycznia 2025 r. podwyższeniu ulega kryterium dochodowe i wynosić ono będzie: 1010 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 823 zł na osobę w rodzinie

Tabela 2. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinie korzystających z pomocy Społecznej w stosunku do liczby mieszkańców

Rok 2021

Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinie	Wskaźnik procentowy /ilość osób w stosunku do liczby mieszkańców/
491	754	2,6%

**liczba mieszkańców Gminy–28 989 wg danych na 31.12.2021*

Rok 2022

Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinie	Wskaźnik procentowy /ilość osób w stosunku do liczby mieszkańców/
458	673	2,35%

**liczba mieszkańców Gminy– 28 605 wg danych na 31.12.2022*

Rok 2023

Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinie	Wskaźnik procentowy /ilość osób w stosunku do liczby mieszkańców/
453	698	2,46%

**liczba mieszkańców Gminy –28 381 wg danych na 31.12.2023*

Tabela 3. Powody udzielania pomocy rodzinom

Powody udzielania pomocy i wsparcia	Liczba rodzin ogółem
Długotrwała lub ciężka choroba	364
Niepełnosprawność	220
Bezrobocie	77
Ubóstwo	38
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	32
Bezdomność	30
Alkoholizm	17
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – w tym rodziny niepełne	14
Potrzeba ochrony macierzyństwa	14
Potrzeba ochrony macierzyństwa – w tym potrzeba ochrony wielodzietności	11
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – w tym rodziny wielodzietne	9
Zdarzenie losowe	2
Narkomania	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1

Źródło: Dane z Oceny zasobów pomocy Społecznej za 2023 rok Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich

Tabela 4. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

Rodzaj świadczenia	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Świadczenia pieniężne	276	253	263
Świadczenia niepieniężne	308	278	288

Źródło: Dane z Oceny zasobów pomocy Społecznej za 2023 rok Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich

Tabela 5. Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w porównaniu do powiatu i województwa.

	Liczba świadczeniobiorców		
Rok	2021	2022	2023
Gmina	499	462	477
Powiat (średnia)	1618	152	152
Województwo (średnia)	307	285	283

2. PROGRAM „POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU”

Uchwałą Rady Ministrów wszedł w życie rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028. Program ma na celu ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji ze szczególnym uwzględnieniem uczniów, ale dotyczy też osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych. W 2023 r. z pomocy w formie posiłków w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” skorzystało 115 osób, w tym 59 dzieci w szkołach i przedszkolach

3. PRACA SOCJALNA

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc klientom Ośrodka Pomocy Społecznej we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W OPS w Strzelcach Opolskich praca socjalna jest realizowana przez terenowych pracowników socjalnych. Zadaniem pracownika socjalnego jest podejmowanie starań, by trafnie definiować problemy świadczeniobiorców i wspomagać ich w procesie odzyskiwania zdolności do samodzielnego funkcjonowania i pełnienia ról społecznych, zawodowych, rodzinnych.

Jedną z metod pracy socjalnej jest kontrakt socjalny. W kontrakcie socjalnym opracowuje się ocenę sytuacji klienta oraz formułuje cele, które ma osiągnąć dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej. Narzędzie to określa również uprawnienia i zobowiązania stron (pracownika socjalnego oraz klienta ubiegającego się o pomoc), w ramach wspólnie podejmowanych działań. W 2020 r. zawarto 16 kontraktów socjalnych. Planowane jest rozwijanie obszaru pracy socjalnej realizowanej przez pracowników socjalnych w środowiskach, w których zdiagnozują problemy z wykonywaniem funkcji opiekuńczo – wychowawczej wobec dzieci. Szczególne znaczenie będzie miało realizowanie tej formy pomocy wśród rodzin, które nie będą objęte usługą asystenta rodziny.

4. ASYSTENT RODZINY

Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich zatrudnia dwóch asystentów rodziny. Wsparciem z ich strony w 2023 r. były objęte 29 rodzin, w których przebywało 53 dzieci.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Po dokonaniu diagnozy sytuacji w rodzinie, określenia zasobów, ograniczeń, oczekiwań oraz potrzeb rodziny, asystenci rodziny opracowują przy współudziale rodziny oraz w konsultacji z pracownikiem socjalnym plan pracy z rodziną. Ponadto, asystenci rodziny, wspólnie z członkami rodziny, w okresach półrocznych przygotowują ocenę realizacji planu pracy. Szczegółowe zadania asystenta określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zakres tych zadań obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny, organizację własnego warsztatu pracy.

Podsumowując, zadaniem asystenta rodziny jest wyłączne zajmowanie się pomocą i pracą z rodzinami, które mają trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną, motywując ją do aktywnego współdziałania w realizacji ustalonego planu. Praca ta jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Wskazać należy, że wśród rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny, zdarzają się również takie, gdzie negatywna postawa rodziców, brak chęci współpracy z asystentem oraz brak motywacji do podejmowania działań w celu poprawy sytuacji w rodzinie, uniemożliwiają realizację planu pomocy oraz działań wspierających przez asystenta rodziny. Brak współpracy ze strony rodziców stanowi jedną z przesłanek zakończenia pracy asystenta w rodzinie. W sytuacji braku współpracy ze strony rodziców z asystentem rodziny i stwierdzonych rażących zaniedbań naruszających dobro dziecka, asystent ma obowiązek poinformowania sądu rodzinnego o trudnej sytuacji dzieci w rodzinie. Kiedy rodzina nie wywiązuje się należycie wobec dziecka z pełnienia zadań opiekuńczych i wychowawczych, a udzielone jej wsparcie nie skutkuje poprawą sytuacji, dziecko zarządzeniem sądu rodzinnego może zostać umieszczone w pieczy zastępczej (rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub w instytucjonalnej pieczy zastępczej).

5.PRZEMOC DOMOWA

Jednym z przejawów dysfunkcyjności rodziny, jest występowanie w niej przemocy. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie ze strony rodziców, doznane urazy,

krzywdy fizyczne i psychiczne, w bardzo negatywny sposób wpływają na kształtowanie się osobowości człowieka. W życiu dorosłym dziecka krzywdzonego mogą wystąpić zaburzenia osobowości, depresje, próby samobójcze, większa skłonność do sięgania po alkohol czy środki psychoaktywne. Ponadto, osoby doświadczające przemocy w dzieciństwie, jako osoby dorosłe częściej wykazują skłonność do stosowania przemocy wobec swoich dzieci, powielając przemocowe zachowania rodziców.

Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej określa ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

W Gminie Strzelce Opolskie funkcjonuje system przeciwdziałania przemocy domowej oparty na interdyscyplinarnej współpracy instytucji i podmiotów, prowadzonej w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Strzelce Opolskie oraz pracy powoływanych przez Zespół grup diagnostyczno-pomocowych, realizujących procedurę „Niebieskie Karty” w indywidualnych przypadkach. Wiodącą rolę w realizacji zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, pełni Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich.

6. PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

Specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i prawne w zakresie wspierania rodziny, świadczone jest przez Ośrodek Pomocy Społecznej, poradnię psychologiczno - pedagogiczną, poradnię rodzinną, organizacje pozarządowe. Celem poradnictwa jest profesjonalna pomoc osobom i rodzinom wymagającym wsparcia w rozwiązywaniu zaistniałych problemów, w różnych aspektach ich życia.

W Gminie Strzelce Opolskie wsparcie psychologiczne, terapeutyczne i prawne zapewnia Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, który jest zlokalizowany w siedzibie Środowiskowego Domu Samopomocy przy ul. Habryki 11 w Strzelcach Opolskich. Porady w Punkcie są udzielane bezpłatnie.

7. PLACÓWKI WSPARCIA

Pomoc w wychowaniu i opiece nad dziećmi, świadczą placówki wsparcia dziennego. Zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone:

- 1) w formie opiekuńczej (tj. kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych),
- 2) w formie specjalistycznej, realizującej zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; oraz indywidualne programy korekcyjne, psychokorekcyjne lub psychoprophylaktyczne, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.

3) pracy podwórkowej, realizującej działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

Na terenie Strzelec Opolskich funkcjonują 2 placówki wsparcia. Są to Młodzieżowy Klub Terapeutyczny „ARKA” oraz Młodzieżowy Klub „STRZELECKA EKIPA”. Realizowane w tych placówkach programy edukacyjno - profilaktyczne, to m.in.:

- promocja zdrowego stylu życia i umiejętne organizowanie wolnego czasu podkreślające rolę sportu i innych form aktywnego wypoczynku oraz prawidłowego odżywiania się;
- profilaktyka uzależnień, uświadamianie i poszerzenie wiedzy uczniów o szkodliwości palenia tytoniu, spożywania alkoholu, zażywania narkotyków oraz ich negatywnego wpływu na organizm człowieka;
- edukacja ukierunkowana na kształtowanie w uczniach właściwych postaw i hierarchii wartości, umiejętności asertywnego odmawiania, radzenia sobie w trudnych sytuacjach oraz umiejętności budowania pozytywnych relacji międzyludzkich (np. dziecko - dziecko, dorosły - dziecko),
- przeciwdziałanie i eliminacja agresji słownej i fizycznej redukowanie przejawów wandalizmu i nieposzanowania mienia własnego i społecznego;
- rozwijanie zainteresowań, aktywności dziecka w poznawaniu świata;
- edukacja patriotyczna jako wartość uniwersalna przygotowująca do życia w społeczeństwie;
- eliminacja niepowodzeń szkolnych czyli niwelowanie rozbieżności pomiędzy wiadomościami, umiejętnościami i nawykami faktycznie opanowanymi przez uczniów, a materiałem, jaki powinni poznać według założeń programowych w zakresie poszczególnych przedmiotów.

W Programie planowane jest propagowanie bezpłatnej oferty organizowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, jako dobra praktyka wzmacniająca pozytywne oddziaływanie na młodych odbiorców, stanowiąc jednocześnie element wspierania całej rodziny. Zakłada się, że zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do nieodpłatnych, atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego może skutecznie przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu. Kształtowanie pozytywnych wzorców spędzania czasu przez młode osoby może korzystnie wpłynąć na aktywności podejmowane w przyszłości, zwiększając szansę na wybór społecznie akceptowanych i pożądanых form spędzania czasu wolnego.

8. RODZINY WSPIERAJĄCE

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej może uzyskać pomoc rodzin wspierających. Rodzina wspierająca może pochodzić z bezpośredniego otoczenia dziecka i pomagać rodzinie w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Obecnie w Strzelcach Opolskich nie ma rodzin pełniących funkcje rodzin wspierających.

W ramach niniejszego Programu będą podejmowane działania nakierowane na rozpowszechnienie tej formy wsparcia rodzin dysfunkcyjnych.

9. KARTA DUŻEJ RODZINY

Karta Dużej Rodziny przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Osoby niepełnosprawne otrzymają kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżki mogą oferować nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni.

W 2023 r. wpłynęło 351 wniosków o wydanie Kart Dużej Rodziny.

VI. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to jedna z technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Ma na celu udzielenie odpowiedzi między innymi na pytania: „Czy aktualny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, to znaczy czy jest elementem ułatwiającym, czy utrudniającym rozwój?”, „Jakie szanse i zagrożenia mają wpływ na podejmowane działania w zakresie wspierania rodziny”.

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej pożądany w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu wspierania rodziny oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

Mocne strony	Słabe strony
Dobrze rozwinięta sieć gminnych placówek oświatowych	Wycieczona bezradność i roszczeniowość - uzależnienie się rodzin od pomocy instytucjonalnej
Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dzięki zatrudnieniu dwóch asystentów rodziny	Brak rodzin wspierających
Efektywne prowadzenie pracy socjalnej i współpraca z asystentami rodziny w środowisku	Bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie.
System współpracy międzyinstytucjonalnej w związku z działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych; działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Mała świadomość i wiedza społeczna na temat wspierania rodziny i pieczy zastępczej.
Obowiązujące akty prawne i opracowane programy oraz strategie.	Brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia
Funkcjonowanie Świetlicy Środowiskowej „Arka”, i Klubu „Przedwiośnie”	Emigracje zarobkowe; eurosieroctwo
Działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego, w którym bezpłatnie udzielane są porady prawne, porady psychologiczne, porady terapeuty ds. uzależnień, pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie	Brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów

Szanse	Zagrożenia
Współpraca rodzin dysfunkcyjnych z asystentem rodziny	Wzrost kosztów utrzymania rodzin
Rozwój pracy socjalnej z rodzinami z dziećmi	Występowanie zjawisk patologicznych takich jak: agresja, przemoc w rodzinie, uzależnienia od alkoholu
Możliwość dalszego podnoszenia kwalifikacji przez pracowników pomocy społecznej	Wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży
Polityka prorodzinna państwa, w tym możliwość realizacji rządowych programów wsparcia rodzin	Wielopokoleniowość rodzin korzystających z pomocy
Rosnąca liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz powszechność opieki przedszkolnej	Zwiększenie się liczby mieszkańców wymagających pomocy instytucjonalnej
Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę	Utrwalanie się zaniku więzi rodzinnych
Pozyskanie kandydatów do pełnienia roli rodziny wspierającej	Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, roszczeniowość postaw, niechęć do współpracy

VII. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do rodzin i dzieci, zamieszkałych na terenie Gminy Strzelce Opolskie ze szczególnym uwzględnieniem rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożonych umieszczeniem dzieci w rodzinie

zastępczej lub pieczy zastępczej, oraz rodzin, którym zostały odebrane bądź ograniczone prawa rodzicielskie.

VIII. CEL GŁÓWNY

Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w tym dla rodzin zagrożonych lub przeżywających trudności, poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

IX. CELE SZCZEGÓŁOWE

Cel szczegółowy 1. ZABEZPIECZENIE PODSTAWOWYCH POTRZEB DZIECKA I RODZINY				
Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Planowany termin realizacji	Źródło finansowania
Objęcie pomocą finansową i rzeczową rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (bezpieczeństwo socjalne)	Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich; Urząd Miejski w Strzelcach Opolskich	Liczba rodzin: • objętych pomocą społeczną; • korzystających z posiłku; • korzystających z zasiłków rodzinnych; • korzystających z funduszu alimentacyjnego;	2025-2027	Środki własne, środki zewnętrzne
Udzielanie pomocy w formie: stypendiów, zasiłków szkolnych, wyprawki szkolnej oraz specjalnych rządowych programów pomocy dzieciom i uczniom	Ośrodek Pomocy Społecznej W Strzelcach Opolskich; Gminny Zarząd Oświaty w Strzelcach Opolskich	• liczba rodzin/dzieci korzystających ze stypendiów szkolnych; • liczba rodzin/dzieci korzystających z wyprawek w ramach rządowego programu; • liczba rodzin/dzieci korzystających z zasiłków w ramach specjalnych rządowych programów pomocy dzieciom i uczniom	2025-2027	Środki własne, środki zewnętrzne
Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji, np. podjęcia terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej, warsztatów dla rodziców, itp.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich; Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Strzelce Opolskie, Komenda Powiatowa Policji w Strzelcach Opolskich; Gminna Komisja	• liczba osób, które podjęły i ukończyły terapię; • liczba osób, które uczestniczyły i ukończyły warsztaty dla rodziców; • liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty	2025-2027	Środki własne, środki zewnętrzne

	Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelcach Opolskich; instytucje zewnętrzne działające na rzecz rodziny i dzieci			
Cel szczegółowy 2.				
ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH				
Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Planowany termin realizacji	Źródło finansowania
Zapewnienie wsparcia przez asystenta rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich; Urząd Miejski w Strzelcach Opolskich	• liczba asystentów rodziny; • liczba rodzin, którym przyznano asystenta rodziny; • liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta	2025-2027	Środki własne, środki zewnętrzne
Zabezpieczenie w budżecie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich; Urząd Miejski w Strzelcach Opolskich	• liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz koszt współfinansowania	2025 - 2027	Środki własne, środki zewnętrzne
Pomoc rodzinom, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, w celu stworzenia odpowiedniego środowiska umożliwiającego powrót dziecka do rodziny biologicznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich	• ilość rodzinnych biologicznych, do których dzieci wróciły z pieczy zastępczej	2025-2027	Środki własne, środki zewnętrzne
Wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom poprzez prowadzenie i rozwój różnorodnych form wsparcia dziennego	Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich; placówki oświatowe na terenie Gminy Strzelce Opolskie; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelcach Opolskich;	• ilość dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych zajęciach	2025-2027	Środki własne, środki zewnętrzne
Informowanie o dostępie do systemu poradnictwa i edukacji dla rodzin, mającego na celu rozpoznawanie zagrożeń dysfunkcjami	Ośrodek Pomocy Społecznej; Jednostki oświatowe; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	• ilość porad udzielonych w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym	2025-2027	Środki własne, środki zewnętrzne
Cel szczegółowy 3.				

PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ RODZIN W KRYZYSIE				
Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Planowany termin realizacji	Źródło finansowania
Monitorowanie funkcjonowania rodzin, w których pracę zakończył asystent rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich	- liczba rodzin objętych monitoringiem; - liczba dzieci w rodzinach objętych monitoringiem	2025-2027	Środki własne, środki zewnętrzne
Cel szczegółowy 4.				
PODNOSZENIE KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ, INTEGROWANIE I DOSKONALENIE WSPARCIA RODZIN				
Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Planowany termin realizacji	Źródło finansowania
Doskonalenie wiedzy i umiejętności kadr pracujących z rodziną	Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich; Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Strzelce Opolskie; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Strzelce Opolskie	liczba i rodzaj odbytych szkoleń	2025-2027	Środki własne, środki zewnętrzne
Rozwijanie i doskonalenie współpracy różnych podmiotów w celu integrowania działań podejmowanych na rzecz rodziny i dziecka	Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich; Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Strzelce Opolskie;; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelcach Opolskich; Jednostki oświatowe na terenie Gminy Strzelce Opolskie	- liczba i rodzaj podjętych działań; - liczba spotkań przedstawicieli poszczególnych podmiotów	2025-2027	Środki własne, środki zewnętrzne
Stała działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Strzelce Opolskie	Podmioty, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu Interdyscyplinarnego	- liczba spotkań Zespołu; - liczba grup roboczych; - liczba procedur „Niebieska Karta”, w tym w rodzinach z dziećmi; - podmioty wszczynające procedurę NK	2025-2027	Środki własne, środki zewnętrzne

X. EFEKTY PROGRAMU

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

1. polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
2. wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
3. zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka,
4. poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
5. przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
6. zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstaniu sytuacji kryzysowych,
7. poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
8. wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
9. umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
10. rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

XI. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Program będzie realizowany poprzez współpracę niżej wymienionych instytucji:

1. Urząd Miejski w Strzelcach Opolskich.
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich.
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelcach Opolskich..
4. Komenda Powiatowa Policji w Strzelcach Opolskich.
5. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Strzelce Opolskie.
6. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelcach Opolskich.
7. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Strzelcach Opolskich.
8. Szkoły działające na terenie Gminy Strzelce Opolskie.
9. Sąd Rejonowy w Strzelcach Opolskich.
10. Kuratorzy sądowi i społeczni.

Program wspierania rodziny w Gminie Strzelce Opolskie jest dokumentem otwartym i długookresowym. Będzie realizowany w latach 2025 – 2027 przez Ośrodek Pomocy

Społecznej w Strzelcach Opolskich we współpracy z wyżej wymienionymi jednostkami, z lokalnym samorządem, z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami zajmującymi się sprawami rodziny.

XII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadanie trzyletniego Programu Wspierania Rodziny będą realizowane i wdrażane etapowo i zgodnie z możliwościami finansowymi Gminy. Program finansowany będzie ze środków:

1. Budżetu Gminy Strzelce Opolskie;
2. Dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych.

XIII. MONITORING

Nieodzownym elementem jest monitorowanie Programu Wspierania Rodziny, gdyż stanowi ono podstawowe narzędzie pozwalające na weryfikację i korektę realizacji Programu. Dodatkowo monitoring służy systematycznemu badaniu efektywności podejmowanych działań w ramach Programu. Stały monitoring prowadzony jest w oparciu o dane z realizacji celów szczegółowych oraz podejmowanych działań.

Celem monitoringu będzie więc obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji zadań. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między założeniami a rezultatami, założenia będą poprawiane i dostosowywane do potrzeb adresatów.

XIV. EWALUACJA PROGRAMU

Przedmiotem ewaluacji Programu będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę osiągniętych wskaźników realizacji zadań. Ewaluacja będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości i będzie opierać się na następujących kryteriach:

1. kryterium trafności - pozwoli ocenić, w jakim stopniu przyjęte cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom w obszarze objętym programem i realnym potrzebom adresatów;
2. kryterium skuteczności - pozwoli ocenić, w jakim stopniu zostały osiągnięte cele programu zdefiniowane na etapie planowania;

3. kryterium trwałości efektów - pozwoli ocenić, czy rezultaty osiągnięte w ramach programu mogą trwać po jego zakończeniu, a także czy możliwe jest długotrwałe utrzymanie się wpływu programu na prawidłowe funkcjonowanie rodzin.

Zebrane w ten sposób informacje będą wykorzystywane do opracowywania corocznych sprawozdań z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny, które zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy do 31 marca składać radzie gminy.

XV. ZAKOŃCZENIE

Program Wspierania Rodziny w Gminie Strzelce Opolskie na lata 2025 – 2027 zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin a szczególnie dzieci. Zaproponowane zadania do realizacji celów zawierają przede wszystkim działania profilaktyczne i wspierające.

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznych, zminimalizowanie negatywnych zachowań w rodzinach w kryzysie oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Spis tabel

Tabela 1.	Przyrost naturalny w latach 2021-2023	6
Tabela 2.	Liczba rodzin i liczba osób w rodzinie korzystających z pomocy Społecznej w stosunku do liczby mieszkańców	7
Tabela 3.	Powody udzielania pomocy rodzinom	8
Tabela 4.	Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych	8
Tabela 5.	Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w porównaniu do powiatu i województwa	9